

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref
22/5413

Vår ref
22/3959-2

Dato
26. januar 2023

Høring - forslag til nasjonalt statistikkprogram 2024-2027

Innledning

Det er viktig at statistikk i nasjonalt statistikkprogram gir informasjon om status og utvikling for den nødvendige grønne omstillingen i Norge på veien mot lavutslippssamfunnet i 2050. Denne statistikken omfatter flere ulike sektorer og bør i størst mulig grad være sammenlignbar med europeisk og global statistikk. Eurostats utviklingsarbeid knyttet til statistikk for den grønne given er sentralt. Når det gjelder datainnsamling til statistikk som skal rapporteres til EU eller i forbindelse med andre internasjonale forpliktelser er det viktig med størst mulig grad av felles metoder og standarder.

Tydeliggjøre ansvarsdeling og finansieringsbehov

I forslaget til nasjonalt statistikkprogram er det vanskelig å tyde hvilke utviklingsbehov som dekkes av driftsmidlene og hvilke som krever ekstra ekstern finansiering. I eksisterende statistikkprogram 2021-2023 er «utviklingsbehov» et eget avsnitt, det er det ikke i forslaget. Formuleringene er ikke tydelige når det gjelder hva som krever ekstra ekstern finansiering. Dette bør tydeliggjøres i det endelige statistikkprogrammet.

Det bør også omtales tydeligere hva som er “tidsrammen” for utviklingsbehov som skal beskrives i statistikkprogrammet og hvor konkret det skal være. Det er noe varierende i programmets forslag per nå hvor mye utviklingsbehov trenger å være konkretisert for å bli omtalt i dokument. Det blir viktig å finne en god balanse mellom forventninger og realisme i utvikling av nye statistikkprodukter. Så lenge utviklingsbehov er tydelig beskrevet kan det gi rom for også å omtale produkter som vil videreutvikles etter programperiode. Prosesser for

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Bærekraft- og
omstillingsavdelingen

Saksbehandler
Solfrid Foss
22 24 60 24

utvikling av nye statistikkprodukter dekker flere stadier, fra forskning til piloter og utvikling av prototyper/eksperimentelle produkter til endelig produkter¹.

Langsiktige utviklingsbehov som krever forskning og innovasjon i andre deler av verdikjeden enn selve statistikkproduksjonen bør sees i sammenheng med nasjonalt og internasjonalt utviklingsarbeid. Dette gjelder både gjennom åpne utlysninger av f.eks. forskning og innovasjon eller overvåkingsoppgaver og relevant utviklingsarbeid innenfor ulike tilskuddsordninger og ekspertgrupper. Miljødata som samles inn vil ofte ha flere bruksområder, hvor statistikkproduksjon/produkter er ett av flere. Det er behov for å tydeliggjøre SSBs rolle og ansvar vs. andre underliggende virksomheter/etaters rolle og ansvar for de ulike utviklingsområdene.

Løpende utvikling og vedlikehold av *eksisterende statistikk* bør dekkes av driftsmidlene/statsoppdraget som en del av vanlig statistikkproduksjon. Utviklingsbehov knyttet til *ny statistikk* som krever ekstra ekstern finansiering (primært fra sektoransvarlige departementer) vil kunne omfatte ulike deler av verdikjeden fra innsamling av data (f.eks. ved overvåking) til bearbeiding frem til de endelige statistikkproduktene. Teknologiutvikling, digitalisering og andre former for innovasjon vil være sentralt å vurdere med hensyn til kvalitet, kostnader og effektivisering. Ny statistikk, f.eks. på naturregnskap og sirkulær økonomi, vil omfatte flere sektorer og departementer. Beskrivelsen av utviklingsbehov bør da omtale hvilke sektorer som er særlig berørte. Det vil antakelig komme flere tverrsektorielle utviklingsbehov via EUs grønne giv.

Innspill til de enkelte kapitlene i forslaget:

Kap. 5 Samfunnsperspektiver og tverrgående utviklingstiltak

Bærekraftig utvikling

SSBs nettsted² hvor man kan finne bærekraftsindikatorerne samlet er et viktig utviklingsarbeid. Det er bra at SSB samarbeider godt med andre underliggende virksomheter som har fagansvar for de ulike indikatorerne. Det er viktig at det er en felles inngang både for de felles globale indikatorerne og for de nasjonale målepunktene som forløpende utvikles. Det er også relevant å minne om at ikke alle³ bærekraftsindikatorerne er basert på statistikk.

Det står i forslaget til statistikkprogram at: *arbeidet med bærekraftsindikatorer og analyser skal styrkes. SSB tar sikte på å etablere et miljø for data, statistikk og indikatorer for bærekraft.* Det er uklart hva som ligger i å etablere et miljø, det bør beskrives nærmere.

---

¹ Se for eksempel USAs strategi for utvikling av [statistikk som skal støtte miljø-økonomiske beslutninger](#), der et tre-TIER system omtales.

² [Globale indikatorer for bærekraftsmålene \(ssb.no\)](#).

³ Ref Meld. St. 40 (2020-2021), Innst. 218 S (2021-2022): *Gi Statistisk sentralbyrå og andre nasjonale kunnskapsprodusenter i oppdrag å arbeide videre med å utvikle målepunktene, og utarbeide statistikk og data som viser utviklingen frem mot 2030 i tråd med disse.*

Utvikling av bærekraftsindikatorer må gjøres i tett samarbeid med andre sektorer og etater som har faglig ansvar og rapporteringsansvar for ulike deler av rammeverket. F.eks. har KLD ansvar for rapportering for ca. 30 indikatorer på klima- og miljøområdet. Innhold og omfang bør avklares med tanke på hva som er statistikk og hva som er data som andre etater har ansvar for, f.eks. Miljødirektoratet. Forholdet mellom SSBs portal og andre portaler som f.eks. Miljøstatus.no er også viktig å avklare i det videre arbeidet. Data bør kun lagres og oppdateres ett sted, men kan vises og hentes i ulike formater.

Grønt skifte

Omstillingen til et grønt lavutslippssamfunn kjennetegnes blant annet ved nødvendig kunnskapsutvikling, innovasjon og investeringer i realkapital. Eksisterende statistikk (FoU, investeringer, finansiering) bør videreutvikles slik at omfanget av den «grønne» delen av disse aktivitetene kan identifiseres og følges over tid.

Kap. 6.6. FoU, teknologi og innovasjon

Forskning og utvikling (FoU)

Den nasjonale FoU- statistikken gir informasjon om andel som går til klima- og miljørelevant forskning og utvikling. Det bør vurderes om det er behov for å gjøre justeringer i kategorisering og metodebruk for å sikre et godt statistikkgrunnlag i arbeidet med grønn omstilling og oppfølgingen av den nye langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Ikke minst gjelder det statistikken om næringslivet. Pågående samarbeid i virkemiddelapparatet (VMA 2.0) bør gi et godt utgangspunkt for disse vurderingene.

Innovasjon

Det er ingen omtale av utviklingsbehov knyttet til statistikk som viser innovasjon som er relevant for grønn omstilling. Her kan det være noe overlapp med FoU-statistikken. Det bør være en omtale av eventuell relevant utvikling av innovasjons-statistikk i EU og OECD.

Pågående samarbeid i virkemiddelapparatet (VMA 2.0) bør gi et godt utgangspunkt for vurderingene knyttet til forskning og innovasjon.

Kap. 6.8 Inntekt og forbruk

Forbruk

Norge har et høyt materielt forbruk, og det er viktig å kartlegge forbruk også i et miljøperspektiv. 60 prosent av verdens klimagassutslipp og mellom 50-80 prosent av verdens land-, material- og vannforbruk kommer fra husholdningers forbruk⁴. Inntekt og formue er avgjørende drivere for forbruksnivå. Det er derfor viktig at SSBs statistikk på forbruk og inntekt også kan brukes til å gjøre analyser av hvordan ulike forbruksnivå påvirker klima og miljø, og hvilket forbruksnivå som kan sies å være i tråd med FNs bærekraftsmål 12

---

⁴ [Environmental Impact Assessment of Household Consumption - Ivanova - 2016 - Journal of Industrial Ecology - Wiley Online Library](#)

om ansvarlig produksjon og forbruk. Det er også interessant å analysere effekten av økonomiske virkemidler på forbruk og utslipp av klimagasser.

Kap. 6.9 Kultur og fritid

Kultur

I programforslaget heter det at «*i programperioden vil det arbeides med videreutvikling av statistikk om kulturmiljø*». Klima- og miljødepartementet imøteser en slik videreutvikling. Kulturmiljø er en del av den samlede klima- og miljøforvaltningen, og understreker betydningen av å se natur og kulturmiljø i sammenheng med all arealdisponering, og som grunnlag for en helhetlig miljø- og ressursforvaltning i et langsiktig perspektiv. Statistikk om kulturmiljø er i programforslaget plassert i statistikkområdet *Kultur og fritid*. Etter Klima- og miljødepartementets vurdering tilsier den tette koblingen mellom kulturmiljø og arealbruk, klimautfordringer og bærekraftig forvaltning og sammenfall når det gjelder virkemiddelbruk at statistikk om kulturmiljø hører best hjemme i statistikkområdet *Natur, klima og miljø*.

Kap. 6.11 Nasjonalregnskap (med kobling til kap 6.12 Natur, klima og miljø)

Samkjøring av nasjonalregnskap og utslippsregnskap

Dette arbeidet er godt i gang i SSB, og vil være et viktig bidrag til å kunne forbedre og vurdere effekten av virkemidler i klimapolitikken. Vår forståelse er at denne samkjøringen nå i første rekke omfatter energirelaterte utslipp. Det bør være en ambisjon om også å inkludere prosessutslipp som rapporteres i utslippsstatistikken, spesielt industriutslipp, men også landbruk og andre aktiviteter har relevante utslipp som ikke er energirelaterte. Det er viktig at hele det offisielle utslippsregnskapet (spesifisert på type utslipp) allokeres en aktivitet i nasjonalregnskapet.

Aktiviteter på tvers av nasjonalregnskapet, målt i sektorspesifikke størrelser

Innen sentrale sektorer i samfunnet kan det være sentrale sektorspesifikke aktivitets- eller produksjonsvariabler som er godt egnet som indikatorer innen klimapolitikken, og som best beskrives gjennom andre størrelser enn kroner. Innen transport eller mobilitet f.eks. beskrives utviklingen typisk ved størrelser som personkilometer og tonnkilometer. En videre fordeling av disse på ulike transportmodus, og utslipp fra disse, gir et svært nyttig datagrunnlag for sektorvise analyser. Også for andre aktiviteter kan det være slike mer sektorspesifikke fysiske størrelser som kan utvikles som egne indikatorer.

Kap. 6.12 Natur, klima og miljø

Interesse for å styrke og videreutvikle statistikk om naturmangfold er et sentralt utviklingsområde framover. Dette som følge av nasjonale og internasjonale prosesser og målsettinger knyttet til naturmangfold, særlig knyttet til den nylig vedtatte Naturavtalen, EUs arbeid med restaurering og indikatorutvikling.

Areal

Informasjon om arealene er en viktig del av vår felles infrastruktur, og omfatter flere sektorer. Arealbruksendringer kan ha stor betydning for å svare på oppdrag om mange tema, og statistikken skal beskrive tilstand og utvikling i arealbruk til ulike formål. Dette omfatter arealbruk og arealressurser, endringer som skjer i arealbruken, samt planlagt arealbruk på land og i kystnære havområder.

Det er ventet at ny teknologi i de nærmeste årene vil bidra til en betydelig forbedret arealbruks- og inngrepsovervåking og skaffe til veie nye datakilder med god kontinuitet. Bedre fjerntmålte data og analysemetoder vil stå sentralt. En gjennomarbeidet, stabil og heldekkende arealstatistikk er også nødvendig for å utvikle et best mulig arealregnskap. Samme statistikk er også viktig for å understøtte utvikling og etablering av naturregnskapet/økosystemregnskapet.

På overordnet nivå ser vi behov for videreutvikling av arealstatistikk knyttet til arealbalanse, opptak og utslipp av klimagasser, endringer i økosystemenes utbredelse og tilstand, og ulike typer nedbygging og omdisponering av særlig viktige naturarealer og kulturmiljø.

Mer detaljert vil dette gjelde (i uprioritert rekkefølge):

- Arealnedbygging og arealbeslag av ulike typer areal, både i urbane og i rurale områder.
- Hvilke typer areal som endres og hva det omdisponerte arealet brukes til etterpå.
- Hvilke typer areal som båndlegges/ planlegges brukt til hvilke formål, og varigheten til denne båndleggingen.
- Hvilke samfunnssektorer som står for tilstandsendring, nedbygging og omdisponering.
- Bedre statistikk over befolkningens bruk av de større naturområdene våre.

Naturmangfold

I desember 2022 vedtok konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) et nytt globalt rammeverk for biologisk mangfold. Rammeverket består av en rekke globale mål og et sett med indikatorer alle parter jevnlig skal rapporterer på. Indikatorsettet vil justeres noe frem mot neste partsmøte i 2024, og skal tas i bruk i nasjonale rapporter fra 2026. Det ventes at dette vil medføre behov for utvikling av nye eller tilpasning av eksisterende indikatorer for å kunne svare ut rapporteringskrav til konvensjonen. Det bør derfor tas høyde for at noe av denne rapporteringen medfører utviklingsarbeid i nasjonalt statistikkprogram 2024-2027.

Avfall

Det bør vurderes om deler av teksten under statistikkområdet *Avfall* bør utdypes og oppdateres. For eksempel vil det være nyttig å beskrive hva plastregnskapet SSB skal utvikle vil innebære, om det er noen tidsplan for arbeidet og hva som er formålet med et slikt regnskap. Når det gjelder statistikk på matavfall bør teksten oppdateres med bakgrunn i at det i 2023 vil gjøres et arbeid som omfatter definisjon, metode og statistikk for matavfall. Dette arbeidet vil involvere både Miljødirektoratet, SSB og andre etater. Formålet er å forbedre statistikken på området og å kunne levere nasjonal statistikk på matavfall fra 2024.

Klima og utslipp til luft

SSB publiserer normalt foreløpige utslippstall for sektorer utenom skog- og arealbrukssektoren for det foregående året i mai/juni og endelige tall i november. Dette betyr at de endelige tallene kommer bare en måneds tid etter at regjeringen legger frem budsjett dokumenter. Det er derfor ønskelig at årshjulet for SSBs utslippsstatistikk vurderes endret slik at endelige tall ideelt sett publiseres på forsommeren.

Det er positivt at Meteorologisk institutt kommer inn som ny statistikkprodusent knyttet til lange tidsserier om temperatur og nedbør, som avspeiler klimautviklingen i Norge.

Miljøregnskap

Naturregnskap/økosystemregnskap er et sentralt og viktig utviklingsområde for miljøforvaltningen. Det er positivt at økosystemregnskapene planlegges utviklet i flere trinn og at arbeidet vil omfatte både systematisering av eksisterende informasjon og oppbygging av nye datakilder. Dette er viktig både for å sikre et godt kunnskapsgrunnlag for nasjonal politikk og for å sikre at Norge kan overholde internasjonale rapporteringsforpliktelser. Vi støtter at arbeidet ses i sammenheng med utviklingen av arealstatistikk, statistikk om naturmangfold og annen statistikk som er sentral for grønn omstilling.

Statistikkområdet *sirkulær økonomi* favner bredt, og i lys av dette bør omtalen av området utdypes. En rekke sektorer vil omfattes av sirkulær økonomi i større eller mindre grad. Det vil derfor være flere departementer som er ansvarlige for statistikkutvikling på området, og sektordepartementene bør ha ansvar for å både følge opp og finansiere sirkulær økonomi-statistikk for sektorene de dekker. Dette bør tydeliggjøres i forslaget til nasjonalt statistikkprogram.

Polarområdene

Fordi miljøutviklingen i våre polarområder har stor nasjonal og global interesse som følge av klimatiske endringer og menneskelig aktivitet, tror vi det vil være formålstjenlig å se nærmere på om data og eventuell statistikkutvikling bør inngå i offisiell statistikk innenfor temaområdet kap 6.12 *Natur, klima og miljø*. KLD anbefaler derfor at det gjøres en vurdering om data fra polarområdene bør inngå i SSBs identifiserte utviklingstiltak i programforslag 2024-2027.

Kap 6.13 Offentlige finanser

Det står i forslaget at *DFØ kartlegger kilder og metoder med sikte på å utvikle statistikk om offentlige anskaffelser*. Dette er et svært viktig utviklingsarbeid. En av hovedkonklusjonene i [Riksrevisjonens gjennomgang av grønne offentlige anskaffelser](#) som ble offentliggjort i februar 2022 var at det mangler statistikk og styringsinformasjon om status for grønne offentlige anskaffelser.

KLD ser fram til videre samarbeid om statistikkutvikling for klima og miljø som også viser status og utvikling for grønn omstilling i Norge.

Med hilsen

Siri Hals Butenschøn (e.f.)
avdelingsdirektør

Solfrid Foss
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer